

ВІДГУК

на дисертаційне дослідження Жень Цзя «Розвиток особистості як основа планетарного соціогенезу в інформаційну добу», представленого до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 033 – філософія

Сьогодні Китай та китайська цивілізація є активним суб'єктом та глобальним лідером всіх процесів, що відбуваються у сучасному світі, то ж вивчення проблем розвитку особистості набуває особливої ваги та практичного значення. Останніми роками Китай активно впроваджує ідею створення «спільноти єдиної долі людства», яка набуває особливого резонансу в умовах глобальної протидії пандемії COVID-19.

Актуальність теми викликана тим, що сучасне суспільство переживає період радикальних трансформацій, які охоплюють всі сторони соціального життя. Зміни викликані глибинною трансформацією, які свідчать, що людина почала жити у зовсім іншому світі, а це означає, що вона має пристосовуватися та розвиватися у всіх сферах діяльності – освіті, культурі, науці, способах життя. Як відмічає авторка, «природним шляхом трансформується тілесність людини і змінюються її атрибутивні властивості сприймати світ, мислити і креативно діяти в новому середовищі» (с. 22). «Планетарна особистість» є головним концептом дослідження і це є специфічною темою наукової школи українського філософа В.П.Беха та його послідовників.

Дисертаційне дослідження має три розділи: 1 розділ: «Теоретико-методологічні аспекти дослідження саморозгортання особистості людини» (с.9-54). 2 розділ «Когнітивний аналіз явища планетарної особистості (с.55-98). 3 розділ «Детермінанти саморозгортання планетарної особистості» (с.99-187). Виходячи з поставленої в роботі мети, дисертантка вирішила низку

завдань, які представляють науковий інтерес, що обумовили логіку когнітивного аналізу проблемної ситуації. Концепт «Планетарна особистість» є саме такою новинкою, що потребує системного аналізу всієї палітри форм буття в різних горизонтах планетарного світу.

Дослідження майбутнього особистості людини в контексті планетарного розвитку людства має широкоформатний характер, оскільки в її проблемному полі має знаходитись увесь планетарний світ, що складається із соціальної взаємодії особистості. Дослідження планетарної особистості є закономірним продуктом еволюційного саморозгортання свідомості людського роду, що логічно відповідає потребам інформаційної доби і сприяє переходу світової спільноти до інтелектуальної цивілізації. Планетарне людство, що перебуває в різних формах організаційного буття, відтворює його завдяки таким соціальним інститутам, як наука, освіта, культура, право, ринок, філософія, релігія. Як свідчить аналіз, значний вклад у розуміння людини як суб'єкта культурно-історичного процесу, розроблено китайськими філософськими школами, що розвиваються під тиском просторової глобалізації, інтенсивної інформатизації і соціальної комунікації планетарної спільноти. У подальшому автор аналізує і розрізняє поняття: індивід – людина – особистість (с.34) Особистість має інформаційне походження і забезпечує розвиток людини як виду в її духовній якості.

Запропонований підхід ідеї Планетарної особистості аналізується в контексті саморозгортання людської особистості та її біологічного походження, а її особистісна (соціальна) складова слугує функціональним органом, прояву якого сприяє інформаційна цивілізація на основі фундаментальної науки, глобальної освіти, геокультури і планетарного виховання. Авторкою подається порівняльний аналіз філософських поглядів Сходу і Заходу через призму пошуку шляхів інтеграції дослідницьких позицій щодо ідеї Планетарної особистості як системоутворювального

чинника планетарного соціального цілого в горизонті інформаційної доби (с.40).

Слід погодитися з авторкою, що об'єктивовані в аксіологічному просторі цінності стримують поширення ідеї Планетарної особистості як смисли нового періоду розвитку світової спільноти, тому потрібен час, щоб вони увійшли у практику життєдіяльності народів світу і стали транснаціональною цінністю.

Особлива увага приділена китайському філософському дискурсу формування особистості і в цьому плані дисертантка має багатий емпіричний і фактологічний матеріал літературних джерел, зокрема, щодо вчення Конфуція про людину, яка забезпечує гомеостаз планетарної соціальної системи.

Велика увага приділена філософії конфуціанства, зокрема уточнюється, що у китайській традиції тіло і дух інтегровані в єдине ціле і не виокремлюються як відносно самостійні складові і виступають інтегративними елементами ідеалу особистості Майбутнього (с.54).

Розглянуто об'єктивні і об'єктивовані, суб'єктивні і суб'єктивні чинники, що впливають на формування і визнання ідеї Планетарної особистості як ідеалу людини ХХІ століття.

Безперечно цікавим висновком дослідження є важливість інтеграції знань Сходу і Заходу про Планетарну особистість на етапі саморозгортання інформаційної цивілізації.

Методологічні принципи дослідження є певним вкладом авторки у дослідження явища Планетарної особистості - діяльності, синергетики і діалектики, цивілізаційний підхід та робиться висновок, що цілісність набуває онтологічної форми в інформаційну добу і є планетарним соціальним організмом (с.76).

Цікавим є підрозділ 2.1 «Генезис явища Планетарної особистості в контексті цивілізаційного підходу» (с. 89-105), та доведено, що на етапі

інформаційної цивілізації провідною стає Планетарна особистість, що породжується атрибутивною потребою морфології планетарного соціального організму (с.105).

Явище Планетарної особистості багатогранне, і використовує багатий поняттєво-категоріальний апарат та філософську термінологію, специфічну для авторів наукової школи керівника, оскільки, перетинає усі три рівні соціальної реальності (мікро- мезо- і макро); проходить метаморфози «простір-час», «інформація-енергія», «суб'єктивного – об'єктивного», а також «суб'єктивованого – об'єктивованого»; задіяне в процесах підсвідомості – свідомості і надсвідомості людини, проходить етапи, що характеризують життєвий цикл будь-якої соціальної системи, а саме: зародження – становлення – функціонування – сходження, проходячи через чотири стадії (с.124).

Слід погодитися з авторкою, що формування Планетарної особистості як суб'єкта культурно-історичного процесу в горизонті інформаційної доби на практиці може забезпечити тільки глобальна освіта і планетарне виховання молодого покоління.

На мою думку, цікавим для нас є також розділ «Протистояння ціннісних систем студентської молоді Китаю і України: праксіологічний контекст» (с. 132-145), де зроблено висновок, що китайська молодь світоглядно ближче до сприйняття єдності планетарної спільноти, ніж українська молодь, що налаштована більш індивідуалістично. Важливим показником є також відкритість до змін. Українське студентство має індекс 4,46, а китайське – відповідно 4,53 (с.144). Думаю, що і українське студентство є близьким до єдності планетарної спільноти.

Слід погодитися з авторкою, що філософія і наука виступають засобами інтеграції світової спільноти у дискурсі ідеї Планетарної особистості (с.147-156), а також глобальна освіта і планетарне виховання (с.157-174). Дійсно, що освіта є високоефективним механізмом відтворення

особистості XXI століття в горизонті глобального навчання та планетарного виховання, відповідно, завдяки процесам суб'єктивації і об'єктивації, що фактично слід розглядати як потужне виробництво Планетарної особистості.

Такі соціальні інститути, як філософія і планетарна освіта, ринок і наука можуть сприяти входженню ідеї Планетарної особистості у практику інформаційної доби (с.186).

В цілому слід відмітити, що тема є дійсно цікавою, насиченою багатим понятійно-категоріальним апаратом, є достатньою інноваційною і як такою, що буде сприяти подальшому розвитку української і китайської філософії, науки, освіти, співробітництва в умовах інформаційного суспільства, що трансформується у цифрове.

Разом з тим дисертаційне дослідження Жень Цзя містить окремі недоліки та дискусійні положення:

по-перше, слід конкретизувати, наскільки широко у сучасній китайській літературі поширена проблематика формування нової особистості і переходу світової спільноти до інформаційної цивілізації, та на які конкретно проблеми звертається увага;

по-друге, які існують можливості інтегрувати молодь Китаю і України у кроскультурну ситуацію сучасної епохи, яка б сприяла інтеграції і співробітництву двох країн на важливому етапі трансформації інформаційного суспільства, так як обидві країни мають великий потенціал двостороннього співробітництва і прагнення обох країн використовувати його та сприяти розвитку трансфілософії і транскультури;

по-третє, яке практичне значення має дисертаційне дослідження та як вбачає авторка практичне використання результатів свого дослідження у майбутньому саме в Китаї чи Україні саме у контексті розвитку науки, просвітництва, знань, освіти чи у викладацькій діяльності;

по-четверте, який вплив буде мати, на Ваш погляд, пандемія на формування світогляду сучасної молоді, так як саме Китай сьогодні є

глобальним лідером у розробці протикоронавірусної вакцини і слугує важливим чинником забезпечення глобальної безпеки.

Слід також відмітити, що дисертаційне дослідження Жень Цзя «Розвиток особистості як основа планетарного соціогенезу в інформаційну добу» перезавантажене складним понятійно-категоріальним апаратом, проте у процесі дослідження авторка його розкриває та аналізує.

За своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та розв'язанні проблем, тематичною спрямованістю, методологічним інструментарієм і отриманими висновками та рекомендаціями дисертаційне дослідження Жень Цзя «Розвиток особистості як основа планетарного соціогенезу в інформаційну добу» заслуговує на присудження її авторці ступеня доктора філософії за спеціальністю 033 – філософія, що відповідає вимогам п. 9-18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року № 167».

Офіційний опонент,

доктор філософських наук,

професор, завідувач кафедри

менеджменту організацій та управління проектами

Інженерного навчально-наукового інституту

Запорізького національного університету

В.Г.Воронкова

Підпис ЗАСВІДЧУЮ

Зрештою з науково-педагогічної роботи Запорізького національного університету

Т.В. Савченко